

SPRAWOZDANIE Z VI. SYMPOZJUM DOROTAŃSKIEGO
pt. „BŁ. DOROTA Z MAŁÓW – ŚREDNIOWIECZNA PUSTELNICA”
[26 CZERWCA 2022, KWIDZYN]

Po przerwie związanej z pandemią odbyło się w Kwidzynie VI. Sympozjum Dorotańskie (25 czerwca 2022). Jego tematyka nawiązywała tym razem wprost do osoby i życia bł. Doroty z Małów, średniowiecznej pustelniczki, której 675. rocznica urodzin przypada w tym roku. Nie zabrakło też odniesień do rozwoju życia pustelniczego w tradycji Wschodu i Zachodu. Na główną część naukowego spotkania złożyło się dziewięć referatów. Organizatorami sympozjum byli: bp Jacek Jezierski – biskup elbląski, Andrzej Krzysztofiak – burmistrz Kwidzyna, ks. kan. Ignacy Najmowicz – prepozyt kapituły w Kwidzynie, Janusz Trupinda – dyrektor Muzeum Zamkowego w Malborku.

– Jestem wdzięczny prelegentom, którzy odpowiedzieli pozytywnie na zaproszenie do studium nad kwestiami dorotańskimi – mówił na rozpoczęcie sympozjum bp Jacek Jezierski. Wyraził też wdzięczność za przybycie do Kwidzyna dużego grona naukowców, którzy poświęcili czas i swoją refleksję osobie bł. Doroty. Zaznaczył, że w kontekście badań nad kwidzyńską rekluzą, ważne jest także towarzyszące jej życiu tło, konteksty, paralele, cierpliwe poszukiwanie i próby budowania hipotez.

O. prof. dr hab. Bazyli Degórski (Angelicum, Rzym) przybliżył w przesłanym wykładzie postacie najstarszych chrześcijańskich pustelników i pustelnic w Egipcie, natomiast ks. prof. dr hab. Wojciech Zawadzki (UKSW) opowiedział zebranym o życiu pustelnicznym w tradycji Kościoła zachodniego oraz jego przykładach na terenach polskich i pruskich. Konkretną tego egzemplifikacją jest bł. JUTA z Chełmży (z Bielczyn), pustelnica i mistyczka z XIII w., której sylwetkę i bieg życia przybliżył diakon prof. dr hab. Waldemar Rozynkowski (UMK).

Prelekcja dr hab. Marty Kowalczyk (WSD Elbląg) dotyczyła problematyki związanej z lokalizacją kwidzyńskiej pustelni bł. Doroty z Małów w oparciu o relacje Jana z Kwidzyna. Autorka postawiła tezę, że celi bł. Doroty znajdowała się w przedłużeniu południowej nawy bocznej katedry w Kwidzynie, od strony wschodniej, tzn. w innym miejscu, aniżeli te, które wskazywano dotychczas. Teza ta wywołała dyskusję uczestników, która zapewne będzie kontynuowana. Dr Lech Łbik w swoim wystąpieniu wprowadził słuchaczy w problematykę cudów przypisywanych bł. Dorocie, znanych z przekazów o błogosławionej z Małów. Natomiast dr hab. Monika Jakubek-Raczkowska (UMK) przedstawiła referat pt. *Imagines pulcherrime. Kategoria piękna w mistyce bł. Doroty*.

Wystąpienie dr. hab. Juliusza Raczkowskiego (UMK) oraz mgr Katarzyny Buław (Muzeum Diecezjalne w Toruniu) skupiło się na prezentacji obrazu trzech świętych czczonych w Prusach: św. Rozalii z Palermo, bł. Doroty z Małów, bł. Juty z Chełmży. Wizerunek ten namalowany przez nieznanego autora (autorów?)

w 1637 r. znajdował się pierwotnie w kościele świętych Janów w Toruniu, a po II wojnie światowej znalazł miejsce w pałacu biskupim w Pelplinie. Mgr Alicja Grabowska-Lysenko (TNT) opisała w swojej prelekcji losy „relikwii” z kwidzyńskiego rekluzorium bł. Doroty. Znajdujące się w metalowym pudełku cząstki cegieł i zaprawy murarskiej są świadectwem starań o odnowę kultu pruskiej mistyczki w XVII wieku. Ostatni z referatów wygłoszony przez dr. hab. Radosława Biskupa (prof. UMK) dotyczył perspektywy badań nad dziejami diecezji pomezkańskiej, a zwłaszcza nowej edycji źródeł. Prelegent jest także autorem tłumaczenia z języka niemieckiego na polski książki Mario Glauerta poświęconej Pomezkańskiej Kapitulie Katedralnej w średniowieczu.

Bł. Dorota przyszła na świat w 1347 r. we wsi Mątowy Wielkie k. Malborka w rodzinie niderlandzkiego kolonisty Wilhelma oraz jego żony Agaty. W 1363 r. poślubiła Adalberta, mieszczanina i płatnerza gdańskiego. Zamieszkała w Gdańsku przy ul. Długiej. W małżeństwie tym przyszło na świat dziewięcioro dzieci, z których ośmioro zmarło w wyniku trwających w tym czasie epidemii. Z jedyną ocalałą od śmierci córką Gertrudą (mniszką benedyktynką w Chełmnie) Dorota prowadziła korespondencję na tematy ascetyczno-mistyczne. Relacje z mężem były dość napięte i trudne. Adalbert nie rozumiał praktyk religijnych Doroty. Jednak poprzez cierpliwość i łagodność żony nawrócił się. Dorota odbyła też szereg pielgrzymek, m.in. do Koszalina, Akwizgranu, Einsiedeln, Rzymu. Po śmierci męża swoje ostatnie lata życia związała z katedrą diecezji pomezkańskiej w Kwidzynie. Przybyła tu, by korzystać z kierownictwa wybitnego teologa i dziekana kapituły kwidzyńskiej kanonika Jana. Za jego poparciem, za zgodą biskupa pomezkańskiego oraz kapituły, wybrała życie pustelnicze poprzez zamurowanie w celi (rekluzorium) przy kościele katedralnym. Zmarła w opinii świętości w swojej pustelni 25 czerwca 1394 r. Renesans jej kultu w Polsce i w Niemczech Zachodnich nastąpił po II wojnie światowej. W 1976 r. Stolica Apostolska zatwierdziła dekret stwierdzający heroicność życia oraz istnienie kultu bł. Doroty od niepamiętnych czasów. Dekret podpisany został przez papieża Pawła VI i jest równoznaczny z aktem beatyfikacji (*pleni iure*). Od 1992 r. bł. Dorota jest patronką diecezji elbląskiej.

Ks. dr Piotr Towarek

Wyższe Seminarium Duchowne w Elblągu

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5809-5060>